

TRANSLATION AND INTERPRETATION STUDIES**ПРИЧИНИ ЗАСТОСУВАННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ
СТРАТЕГІЇ НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ****Воробкало В. В.***здобувач вищої освіти кафедри англійської філології і перекладу
Національний авіаційний університет***Сітко А. В.***кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської філології і перекладу
Національний авіаційний університет
м. Київ, Україна*

Постановка проблеми. Переклад – це творчий процес, в результаті якого ми отримуємо унікальний твір. Унікальність перекладу визначається великою кількістю факторів, серед яких перекладацька стратегія. На сучасному етапі розвитку лінгвістики значна увага приділяється дослідженню цього поняття. Перекладацькі стратегії вивчали такі видатні вчені як В. М. Ілюхин, Я. І. Рецкер, В. Н. Комісаров, А. Д. Швейцер, Л. Л. Нелюбин, В. В. Сдобніков, А. Chesterman, W. Lorsch, L. Venuti, F. Schleiermacher та багато інших.

Перекладацька стратегія нейтралізації – малодосліджене явище, оскільки поряд з основними перекладацькими стратегіями – доместикацією та форенізацією – їй надають другорядне значення. **Актуальність** обраної теми полягає у недостатній кількості ґрунтовних досліджень феномену нейтралізації, відсутності повної характеристики різних аспектів явища та необхідності аналізу нейтралізації як окремого цілісного поняття.

Мета роботи полягає у дослідженні явища нейтралізації при перекладі, висвітленні причин та наслідків застосування цієї перекладацької стратегії, обґрунтуванні важливості поняття в контексті сучасних лінгвістичних досліджень.

Будь-який переклад здійснюється методом використання перекладацької стратегії. Це може бути усвідомлений або підсвідомий вибір перекладача. Вибір стратегії перекладу є одним з найважливіших

аспектів перекладацької діяльності. Якість перекладу зростає, якщо перекладацька стратегія була використана за інтенцією перекладача.

У свідомості людини мають місце принаймні дві стратегії асоціювання: породження асоціацій з опорою на образне відтворення світу й асоціювання на основі вербального матеріалу. Розрізняють два типи впливу, які асоціація чинить на прийняття перекладацьких рішень. Перший тип асоціативного впливу має прагматичний характер і пов'язаний з необхідністю відтворення того кола асоціацій, які створює певний мовний матеріал на цільову аудиторію оригіналу, і які зазвичай вважаються неперекладними через свою етноспецифічну природу [1, с. 337]. Причиною втрати асоціацій може бути те, що перекладач їх «не помітив» або те, що за своєю природою вони незрозумілі та чужі читачу перекладеного твору. У цьому сенсі проблема асоціацій тісно пов'язана з проблемою стратегії перекладу. По відношенню до культури перекладач завжди має певний вибір: а) вважати важливішою культуру тексту оригіналу, чи б) вважати важливішою культуру цільову.

За словами В. В. Сдобнікова, стратегія перекладу – це програма здійснення перекладацької діяльності, що формується на основі загального підходу перекладача до виконання перекладу в умовах певної комунікативної ситуації двомовної комунікації, яка визначається специфічними особливостями цієї ситуації і метою перекладу, а також визначає характер професійної поведінки перекладача в рамках певної комунікативної ситуації [3, с. 172].

На сьогодні виокремлюють два основні напрямки в перекладі. Доместикація – це стратегія наближення тексту до культури мови, якою він перекладається, при якому може спостерігатися втрата інформації тексту оригіналу. Доместикація може змінити текст оригіналу і атмосферу культури таким чином, що переклад в багатьох випадках цілковито відрізнятиметься від оригіналу. Проте будь-які вилучення культурноорієнтованих особливостей першотвору, є абсолютно неприпустимим, оскільки позбавляють переклад його пізнавального значення [8, с. 145]. З тієї ж причини вважаємо недоречним і надмірні прояви доместикації культурно-специфічного матеріалу. Форенізація – стратегія збереження культурного компонента тексту оригіналу в перекладі [4, с. 251]. Вибір на користь способу форенізації спантеличить читача, адже культурні особливості, збережені у перекладі, привернуть значним чином увагу своєю незвичністю, а інколи і незрозумілістю [9, с. 97]. Це, звичайно, дві крайнощі. Насправді, переклад твориться на межі між двома принципами [2]. Стратегія «золотої середини» [2] як комплексна стратегія між доместикацією та форенізацією дозволяє зберегти мовностилістичну

До негативних факторів застосування нейтралізації належать: 1) втрата національного колориту твору. Нівелювання культурного аспекту твору часто є недоречним та призводить до порушення прагматичної функції першотвору; 2) втрата емоційного забарвлення твору. Експресивність та акцентованість тексту зникає через уникнення емпатичних засобів відтворення оригіналу; 3) звуження кола вибору цільової аудиторії, оскільки специфічні лексичні елементи є переважно складними для сприйняття.

Отже, нейтралізація посідає важливе місце серед перекладацьких стратегій. Її використання зумовлене потребою у застосуванні міжстильової загальнозживаної лексики. Нейтралізацію можна застосовувати в різних типах текстів, незважаючи на стиль тексту. Головне завдання перекладача при нейтралізації – позбавити текст негативно- чи позитивно-експресивних елементів без викривлення змісту твору. Нейтралізація дозволяє отримати стандартизовані тексти високого стилю, позбавлені надлишкової суб'єктивності. За умови застосування нейтралізації втрачається емоційне забарвлення твору та етнологічні обриси культури. Ця стратегія перекладу виконує конкретні функції, має свої особливості та сферу застосування. Її варто розглядати як одну з основних стратегій перекладу.

Література:

1. Влахов С. И., Флорин С. П. Непереводимое в переводе. 2-е изд., испр. и доп. Москва: Высшая школа, 1986. 416 с.
2. Коптілов В. В. Першотвір і переклад: роздуми і спостереження. Київ: Дніпро, 1972. 214 с.
3. Сдобников В. В. Стратегия перевода: общее определение. *Вестник ИГЛУ*. 2011. Вып. 1. С. 165–172.
4. Gile D. Basic concepts and models for interpreter and translator training. Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins, 2009. Vol. 15. 283 p.
5. Nir R. Linguistic and sociolinguistic problems in the translation of imported TV films in Israel. *International Journal of the Sociology of Language*. 1984. № 48. P. 81–97.
6. Fong G. S. F. The Two Worlds of Subtitling: The Case of Vulgarisms and Sexually-oriented Language. *Dubbing and Subtitling in a World Context*. Hong Kong: The Chinese University Press, 2009. P. 39–61.
7. Чудинов А. П. Политическая лингвистика: учеб. пособие. Москва: Флинта, Наука, 2006. 256 с.
8. Сітко А. В., Данилюк Ю. А. Комунікативно-прагматичні аспекти перекладу художніх творів для дітей. *Фаховий та художній переклад: теорія, методологія, практика*: зб. наук. праць. Київ: Аграр Медіа

Груп, 2018. С. 142–146. URL: <http://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU/35753/1/сборник%20НАУ%202018.pdf> (дата звернення 10.12.19).

9. Сітко А. В., Хоружий В.В. Стратегії та прийоми перекладу фразеологічних одиниць. *Методологія та історіографія мовознавства*: матеріали V наук.-практ. Інтернет-конф. 24–25 жовт. 2018 р. Слов'янськ: ДДПУ, 2018. С. 96–101.

TRANSLATION METHODS OF REPRODUCTION OF THE CATEGORY OF DEMINUTIVITY IN THE NOVEL OF MARIA MATIOS «SWEET DARUSIA»

Harmash T. A.

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Senior Lecturer of the Department of Foreign Philology
National Aviation University
Kyiv, Ukraine*

One of the most important means of expressiveness and evaluativity in a literary text is the category of deminutivity. Deminutives are interpreted as words expressing a diminishing meaning and mostly having patterns of positive evaluation, sweetness (rarely – negative evaluation and contempt) [5, p. 117]. Deminutives can have not only the meaning of objective diminishing of the objects, creatures, and phenomena, but they can also gain a meaning of subjective evaluation. In literary works, the category of deminutivity serves to create a lyrical atmosphere of story, expression of tenderness and sympathy, sweetness and affection, or vice versa – to express negative subjective evaluation, contempt, disdain, irony or sarcasm, which greatly enriches and emotionally saturates language of a literary work.

A different correlation of parametric and emotional meanings in the semantic structure of deminutives in different languages, the variety of barely perceptible evaluative nuances leads to the fact that there is no clear classification of meanings of these formations. Researchers note that in the dictionaries of different authors there is no clear correspondence in vocabulary markings attached to deminutives and meanings are often mixed or duplicated. This is another evidence of the complex semantic structure of deminutives, their functional capacity and objectively subjective character (because the use of deminutives depends, on the one hand, on the features of the object, and on the other, on the perception of the object by the speaker or by his communicative intentions).